

Χριστίνα Μπαρμπαρούση*: Η Ανθεκτικότητα των Περιφερειών πριν και μετά την Οικονομική Διαταραχή

on Παρασκευή, 11 Ιανουαρίου 2019. Posted in [Μελέτες](#)

Η οικονομική ανθεκτικότητα των περιφερειών αναφέρεται στην ικανότητά τους να επαναφέρουν όλα τα χαρακτηριστικά τους (πληθυσμό, οικονομική δραστηριότητα, δομημένο περιβάλλον) στα επίπεδα ισορροπίας τους πριν την εμφάνιση μιας διαταραχής.

Με τη βοήθεια της Περιφερειακής Επιστήμης και με τη χρήση του δείκτη μέτρησης της ανθεκτικότητας, είμαστε σε θέση να διακρίνουμε την ικανότητα των περιφερειακών οικονομιών, που μπορούν να αντιστέκονται σε μια οικονομική διαταραχή καθώς και την ταχύτητά τους να επανέρχονται στα επίπεδα ισορροπίας, που προσέγγιζαν πριν τη διαταραχή.

Κατ' αυτό τον τρόπο, για τους τρεις τομείς παραγωγής ανά Περιφέρεια για την περίοδο 2008–2018, παρατηρούμε ότι :

Στον Πρωτογενή Τομέα, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρουσίασε τον υψηλότερο δείκτη ανθεκτικότητας σε σύνολο χώρας και πάνω από τον εθνικό μέσο όρο καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης ενώ ακολουθούν οι Περιφέρειες Αττικής και Κρήτης (με την Περιφέρεια Ηπείρου να παρουσιάζει το χαμηλότερο).

Στο Δευτερογενή Τομέα, η Περιφέρεια Αττικής έρχεται πρώτη σε ανθεκτικότητα, ομοίως πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, ενώ

ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας (με την Κρήτη να κατατάσσεται τελευταία).

Στον Τριτογενή Τομέα, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εμφανίζεται ως η περισσότερο ανθεκτική σε σύνολο χώρας, επίσης πάνω από τον εθνικό μέσο όρο, ενώ ακολουθεί η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και οι Περιφέρειες Πελοποννήσου και Κρήτης (ενώ η Στερεά Ελλάδα εμφανίζεται ως η λιγότερο ανθεκτική).

Παρ' όλα αυτά, καμία Περιφέρεια δεν πλησίασε αρκετά στο αισιόδοξο σενάριο της ανθεκτικής και μη-ευπαθούς χωρικής οικονομίας, αφού η οικονομική κρίση φαίνεται να εξασθένησε την ανθεκτικότητά τους.

Στο σύνολο των 13 Περιφερειών, όλες κινήθηκαν σε χαμηλά επίπεδα αντοχής και ταχύτητας επαναφοράς, με μόνο αισιόδοξο σενάριο κινδύνου το γεγονός, ότι κάποιες από αυτές απορρόφησαν τους κραδασμούς της διαταραχής πιο εύκολα από τις υπόλοιπες (όπως η Περιφέρεια Αττικής). Σε επίπεδο τομέων παραγωγής, ο Δευτερογενής παρουσίασε τη μεγαλύτερη ανθεκτικότητα, ο Τριτογενής μεταβλήθηκε ελάχιστα πτωτικά, ενώ ο Πρωτογενής διαφαίνεται ότι επλήγη περισσότερο και δεν μπορεί να επανέλθει.

Στη διαμόρφωση του βαθμού ανθεκτικότητας των 13 περιφερειακών οικονομιών συνέβαλλαν συνδυαστικά: η γεωγραφική φυσιογνωμία τους, η συγκέντρωση ή/και ενεργοποίηση του εργατικού δυναμικού τους, η δραστηριοποίηση στη μεταποίηση, η αξιοποίηση του χωρικού / τοπικού προϊόντος τους, οι υπηρεσίες μαζικού τουρισμού καθώς και ο εξαγωγικός χαρακτήρας τους, όπως προκύπτει από τη μελέτη της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας τους.

Στα πλαίσια αυτά και εν μέσω προσπαθειών προσδιορισμού ενός αβέβαιου μεγέθους, όπως αυτό της ανθεκτικότητας μιας περιφερειακής χωρικής οικονομίας σε μια βέβαιη ωστόσο οικονομική διαταραχή, αναπόφευκτα οδηγούμαστε στην επίκληση των εργαλείων μέτρησης του προβλήματος, όπως αυτά παρέχονται από την Περιφερειακή Επιστήμη· τώρα αποκαλύπτεται περισσότερο από

ποτέ το μέγεθος της αναγκαιότητάς της στην παραγωγή της ολοκληρωμένης ενδογενούς ανάπτυξης, με αναδιάρθρωση, σταθεροποίηση και ισόρροπη κατανομή πόρων και αναπτυξιακών πολιτικών.

*Η Χριστίνα Μπαρμπαρούση είναι Περιφερειολόγος, υπ. Δρ. Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πολυτεχνική Σχολή, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Αναλύτρια του ΕΛΙΣΜΕ.